

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6 I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne prejemo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, a ek posebe. Pošt. šte. rač. 11.197. Telefon 3112

Pozdravljeni, tovariši pevci!

Zagrebski učiteljski pevski zbor J. U. U. „Ivan Filipović“.

Pred dvema letoma se je v Vaših srcih ponovno porodila želja po osnovanju lastnega pevskega zbora. Dejanje je sledilo željam in kot tretji učiteljski pevski zbor v Jugoslaviji je bil z radostjo pozdravljen „Ivan Filipović“ v vrstah jugoslovenskega učiteljstva.

Sledeč stopinjam svojega velikega predhodnika, organiza-

torja in idejnega vodje, idealnega tovariša Ivana Filipovića, ste že s prvimi nastopi pokazali, kaj zmora učitelj, resen prosvetni delavec in nositelj kulture, med najširšimi plastmi naroda. Z veseljem in trdno voljo ste se oprijeli studija jugoslovenske glasbe in na svojem koncertu v Zagrebu ste prvič pokazali svojo veliko misijo. — Občudovali so Vaše

delo v Novem Sadu in v Beogradu, kjer ste prejeli najvišje priznanje. Želi ste zaslužno plačilo.

Bodite nam najprisrčnejše pozdravljeni v Beli Ljubljani! Kot svojim stanovskim tovarišem, velikim kulturnim pionirjem in glasnikom jugoslovenske pesmi Vam kličemo: Dobro došli!

Poročene učiteljice.

Petero sreskih društev JUU je na zborovanju v Mariboru sprejelo resolucijo glede poročenih učiteljic. Na to resolucijo odgovarja mariborski »Večernik« 20. IV. 1932. s posebnim člankom pod naslovom »Enake dolžnosti — enake pravice«.

Problem poročenih učiteljic postaja pri nas aktualen kot posledica splošne gospodarske krize. Pojavil se je tudi kot posledica nesmotrene prosvetne politike z ozirom na nadprodukcijo ženskega učitelja. naraščanja.

Slika je ta:

Poleg treh zasebnih ženskih učiteljic se otvarjale paralelke na obeh državnih ženskih učiteljskih, in tako smo dobili vsako leto eno tretjino moškega in dve tretjini ženskega učiteljskega naraščanja, ako je bilo stanje na moških učiteljskih ugodno. V letih, ko pa to ni bilo, je bilo pa razmerje še slabše, t. j. ¼ moških in ¾ ženskih učiteljskih abiturientov. To se sedaj maščuje, ker ni v istem razmerju odpadalo število učnega osebja z upokojitvami in umrljivostjo in tudi niso v istem razmerju naraščale potrebe šolstva z ozirom na razvoj istega. Nismo pa še danes na višku krize, ker prave posledice težkega položaja, do katerega nas je dovedlo to postopanje, se bodo pokazale šele v bližnji bodočnosti.

Iz gornjega je izvirala nesmotrena personalna politika pri nameščanju učiteljstva. Manjkalo je gotove previdnosti in rigoroznosti pri upoštevanju potreb, poleg izvajanja načelnih stališč pri namestitvah. Tako se je dogodilo, da se je prenatrpavalo učiteljstvo (ne v vseh primerih) v pisarnah in na mestih, katere sedanja težka situacija osporava kot opravilne. Posledica tega je revizija in popravljanje napak z ukrepi, ki zopet vodijo v ekstrem na škodo šolstva. Namestitve so se pa tudi vršile preveč iz osebnih vidikov ter so se prezirali načelni vidiki prave personalne politike. Tako se ni izvajalo načelo, da bi se načelno upoštevali pri namestitvah v krajih s srednjo šolo družinski očetje in matere z otroki za šolanje in se tudi ni iskalo razmerje za namestitev kulturnih in organizacijskih delavcev v teh centrih. Igrali so povsem osebni razlogi. Te pogreške se delajo še danes! Iz tega izvirajo pritožbe družinskih očetov in mater, ki imajo otroke za šolanje, da se jih prezira pri namestitvah na korist samega učiteljstva, da se službe oddajo kar pod roko, brez objave, da se v mestih upoštevajo žene neučiteljic in neuradnikov, ki dobe službo istotako brez razpisa. Proti slednjemu postopanju so vlagale proteste celo učiteljice same ter so v resolucijah zahtevale, da se neporočenih učiteljic ne zapostavlja. Iz tega motiva izvira tudi mariborska resolucija. Personalna politika pa pripušča še nadalje, da se tehtnica pri namestitvah ravna še vedno po pritisku poedinih vplivnih oseb z eno ali drugo osebo s povsem osebnimi

motivi, mesto da bi tehtnico pri odločitvah uravnovešala načela zakona in načela stvarnih in splošno socialnih potreb. Jasno pa je, da je učiteljstvo, ki se poslužuje in samo ustvarja tak položaj, skrivno, zato čisto prav ono ni upravičeno dvigati krič, ko se popravljajo napravljene napake.

Predvsem pa postaja problem poročenih učiteljic aktualen zaradi brezposelnosti učiteljskega naraščanja. Javnosti je že znano, da bo po podatkih in sedanjih vidikih ob sklepu tekočega šolskega leta 643 učiteljskih abiturientov in abiturientk v Dravski banovini brez službe. Med temi jih je okrog 50 iz prejšnjih let, ki še vedno čakajo na službo. Mnogo je takih, ki nimajo nikogar, da bi jih preživljali in je njih stanje naravnost obupno. Poleg tega imamo v banovini okrog 60 tovarišev in tovarišic, ki so pred silo razmer morali priti v našo državo v učiteljsko službo. Mnogi od teh imajo že okrog 20 in še več let službe in številnejšo družino ter čakajo že nad leto dni na sprejem v kontraktualno službo ali so pa v službi kot dnevnikarji. Izgledi pa so za abituriente jako slabi. Po zadnjih ugotovitvah bi bilo v banovini le 16 prostih mest na šolah. Po proračunu je od lani 40 mest za novince, letos jih je predvidenih samo 75. Redukcija 700—900 profesorjev srednjih šol v državi, če se izvede, kakor je bilo v javnosti objavljeno, bo imela za posledico vrnitev prideljenih osnovnošolskih učiteljic v meščanskih šolah na osnovne šole. Enako bi vplivala izvedba vrnitve učiteljstva iz pisarn — ako se ne posreči ublažiti namero — v osnovne šole, na kader učnega osebja. S tem trenutkom nastopi nadštevilnost učiteljstva na osnovnih šolah. Naravna posledica tega je prenehanje službe po zakonu. Položaj ne bo postal s tem naravnost obupen le za novince, temveč tudi za vse ostalo aktivno učiteljstvo.

Kakor je mučno, da se oglašva v »Večerniku« za »enake dolžnosti in enake pravice« z neuradniki poročenih učiteljic soprogram tovarišice, tako so povsem neupravičeni njegovi očitki proti naši stanovski organizaciji, da posega v to vprašanje in da sama išče izhoda in leka problemu

S tem trenutkom, kakor hitro je postal položaj tako resen, kakor je zgoraj razvidno, ni vprašanje poročenih tovarišic več zasebno vprašanje, temveč je to postalo del socialnega stanovskega vprašanja, pri katerega reševanju mora sodelovati vsaka resna organizacija. V tem trenutku je dolžnost resne organizacije, da prepreči krivično rešitev tega vprašanja ter zaščiti socialno upravičenost. Zdrava organizacija se ne bo strašila operacijski nož zasadi tudi v lastne vrste in se ne bo bala pojasniti položaj tudi lastnim članom ter zahtevati od njih uvidenosti. Zdrava organizacija ne sme nikdar postati zaščiti-

nica onih, ki so krivi ali niso v socialnih in moralnih pogledih v pravu, temveč bo vedno tudi lastnemu članu povedala resnico v obraz ter bo zahtevala obzirov do celote. Učiteljstvo se mora zavedati, da se ne včlanja v organizacijo, da so mu zaščiteni osebni interesi, temveč se včlanjuje zato, da zaščiti skupne interese ter podprejamo njim osebne interese. Pravi učiteljski organizaciji ni namen samo materialni smoter, temveč morajo temu prednjačiti etični in kulturni smotri!

Četudi bo članek v »Večerniku« zavedel marsikatero tovarišico do nerazpoloženja napram organizaciji, osobito tovarišice, poročene z ostalimi drž. uradniki, ker razteza tudi na nje resolucijo, je dopis popolnoma zgrešen, ker je postavljen povsem na napačno osnovo in na zgolj osebne poglede, ne pa na poglede z ozirom na celokupnost problema.

Sekcija JUU je sama v svoji okrožnici na včlanjena sreska društva izjavila, da se ne sme delati krivica nikomur. Zato je zahtevala od sreskih društev spisek in podatke poročenih tovarišic z ozirom na njih službeni kraj, poklic in bivališče moža, da se vidi, v koliko so upravičeni protesti tovarišic, da se z neuradniki poročene tovarišice forsirajo pri nameščanju na boljša mesta. Celokupni točni podatki bodo dali šele pravo sliko.

Predsednik sekcije je na mariborskem zborovanju v svojem poročilu popolnoma jasno izjavil, da moramo sami iskati leka težki situaciji ter gledati, da se vse pravično za celoto reši. Apeliral je iz tega razloga na uvidenost tovarišev in tovarišic z dosluženo 35-letno službeno dobo. Naglasil je, da organizacija ne dela nobenih tajnih ukrepov proti poročenim tovarišicam, kar se neopravičeno razširja, temveč bo javno obravnavala zadevo, v kolikor bo dozorevala. Naglasil je nadalje, da se bo izrekla v zadevi poročenih učiteljic za stopnjevanje poročenih učiteljic z neuradniki, z uradniki in učitelji ter bo branila tezo poročenih z učitelji, kar je najpravičnejše in najpravičnejše z ozirom na interese šol in interese učiteljske službe. Poudaril je, da se ne sme tudi vprašanje poročenih učiteljic z neuradniki reševati generalno, temveč individualno, ker so znani primeri, da tovarišice vzdržujejo celo družino, četudi so poročene z neuradniki.

Organizacija noče in ne bo podvzemala neupravičenih korakov!

Danes je aktualen problem poročenih učiteljic samo v toliko, kolikor imamo brezposelne učiteljske abituriente. Težja bo situacija, ko se pojavi nadštevilnost na šolah in po enoletnem poteku nadštevilnih na razpoloženju vprašanje redukcij.

Iskati izhod je dolžnost nas vseh, brez vsake sentimentalnosti in brez demagogije po dnevnih listih. Časi so preresni, da bi vodstvo organizacije dopustilo izigravati položaj komurkoli!

LOJZE ZUPANC:

Gospodarska kriza in naša podeželska šola.

V dnevi, ko se vedno brezobzirneje javlja gospodarska kriza med našim narodom, ne smemo prezreti njenih posledic, ki se javljajo ne samo v naših industrijskih centrih, ampak že tudi na deželi in v razrednih zajednicah podeželskih šol. Prestali smo — vsaj v najmarkantnejših obrisih — šolsko reformo in zdaj si domišljamo, da smo z njo že tudi dosegli oni potrebni nivo, kjer se stikata stvarno življenje in šola. V koliko je ta zaželeni smoter dosežen v posameznih krajih, to je spet vprašanje zase, kajti jasno je, da se pri njega ustvaritvi ne da normirati nekih izsledkov, ki bi postali — to je več kot razumljivo — lahko enotni za cele teritorije, ker na vsezadnje šola ni nič drugega kot presajeno in poplemeniteno življenje šolskega okoliša, ki pa je silno diferencirano. Njegova karakteristična posebnost pa zavisi v večji ali manjši meri tudi od vzgojitelja oziroma njegove osebnosti. Toda reči smemo, da smo preobrazbo neke šole, kakor je bila n. pr. še pred vojno, že preživeli, zavrgli realistično smer »stare šole« in ustvarili novo »delovno šolo«, z obširnejšo bazo in z izrazi, ki več ali manj tangirajo novoporajajočega se kolektivnega človeka.

Ali pa smo s temi reformami že tudi dosegli smotreno urejeni pouk? Ali smo dosegli ono stopnjo v ritmu našega razrednega življenja, ki je potreben, da se obdrži ona, tolikanj zaželena nezmisljiva vez med šolo in domom? Ali smo zajeli v naše učilnice časovni obseg, ki je s svojimi perturbacijami preobrazil svet, ki je zavel že tudi v naša sela? Da, če ga še nismo, tedaj se potrudimo, da zamujeno popravimo, da nas čas ne prehiti, da ne hušne nova miselnost, novo oblikovanje človekove duše s pogledi na sodobno vačovanje svetovnih dogodkov mimo nas, da ne ostane šola — ognjišče prosvete na našem podeželju — le mrzla, razpadajoča peč!

Gospodarsko življenje je v tesni zvezi z razvojem tehnike, industrije in trgovinske politike. Ako pa se doseže maksimum, kakršnega danes že opažamo, tedaj bo posledica prevelike ali prenapetosti proizvodnje občutil najprej naš mali človek, naš kmet. To je dejstvo, ki ga v današnjih dneh, v dobi gospodarske depresije, ni mogoče prezreti. Neizmerna vrsta kulturnih pojavov v sodobnem življenju je prinesla človeštvu na eni strani blagostanje, na drugi pa zlo, ki se že opaža v obratih, kjer je prevladoval tehnični maksimum proizvodnje. Ta univerzalistično usmerjena doba, ki je ustvarila nove, neprehodne vrzeli med kapitalom in malim človekom, je nujen izraz sodobnega kolektivističnega naziranja. Jasno je, da je s svojimi neizbežnimi posledicami ustvarila prag med dvema dobama, ki ju bo svetovna zgodovina beležila med svoje najpomembnejše dogodke.

Pota, cilji in plodovi nove kulture, ali če hočete civilizacije, bi morala biti dostopna vsem, tudi najnižim; le tako bi se praktično izenačila proizvodnja in konzum! Kjer tega ni, tam ginevajo: zdravje, lepota, resnica in pravost.

Ali je to socialno gibanje umeten pojav? Gotovo je, da ni povzročeno po volji posameznih ljudi, kakor se čedeče domneva. To je sila, ki izvira iz strukture današnje »visokomisleče« družbe. Vsekakor pa je produkt tehničnih pridobitev, v katere je preprost človek še pred nedavnim sveto veroval, dokler mu niso same od sebe z vsokrutnostjo razjasnile, da je to hlastanje po vedno novih pridobitvah vendarle brezsmiselno. Zanikanje preteklosti je prišlo zopet do veljave; globoka razdvojenost in nevernost v bodočnost sta se pričeli pošlašati malih ljudi.

Socialni in etični prerod današnjega bolnega življenja bi bil izvedljiv in dosegljiv zopet le s pomočjo narodne šole. Potem pa je že vseeno, ali bi se ta prerod pojavil sam od sebe ali instruktivno. Potreben pa je tako v mestih, kakor tudi na podeželju. V industrijskih krajih pa mora postati žarišče novega duševnega življenja, osobito za delavca, ki ga je sodobna »mašinerija« uvrstila tako rekoč čez noč v razred — strojev!

S svojo novodobno miselnostjo naj bi vplival tudi na našega kmeta, ki je postal razdvojen in je pričel izgubljati vero v svojo posest, zemljo.

Razredna neenakost je posebno našega kmeta odtujila od zemlje, da si je prav v poslednjem času opaziti malih izprememb, ki pa so le lokalnega značaja. Treba je še vplivov, močnih vplivov od strani šole, da se vzpostavi zopet stari red. (Časih so dejali: »Kmetu, kar je kmetskega, gospodi, kar je gosposkega!« Te besede niso tako brezposelne, kakor se zdi na prvi pogled.)

Ali mora priti do veljave ta sistem, o katerem sem že govoril (kar pa je le malo verjetno, kajti kapital slej ko prej ne bo radevolje odstopil od svojih beneficij, ki jih je izcimil prav od tistega malega človeka,

ki jih spričo tega, da je vložil vanje ves svoj trud ne more in ne sme uživati, ker so mu več ali manj nedostopni, ali pa se mora nuditi možnost, da se bo povečal konzum, da bo nastala v tem pogledu »ena čreda, en hlev!« —

Sicer pa sega to prizadevanje daleč nazaj!

In kje so najbolj vidni sledovi današnje globoko zmaterializirane, znaturalizirane in pozitivistično orientirane dobe? S svojimi strahotnimi posledicami so segli v svojo prabit — na podeželje!

Kmet se bolj kot kdaj prej bori za obstanek na svoji grudi. Svojih produktov ne more vnovčiti; osobito kraji, ki so v komunikacijskih ozirih slabi, so kruto prizadeti. Toda tajiti ne smemo, da modernij obraz življenja vkljub tem nedostatkóm ni oplazil tudi njih. Je na žalost opravil svoje načeljno početje. In tako ti ljudje dandanes ne morejo zadostiti svojim potrebam, ki so jih omamili z »novokulturnimi« pridobitvami. Davčni sistem kajpa tudi ne popušta. Nasprotno! Vedno večje zahteve so ustvarile tudi nove, vedno večje dajatve. Na eni strani je to vzrok mnogim nejevoljam naših malih ljudi, na drugi strani pa se nevolja potencira vsled kadra brezposelnih, ki se klatijo po deželi, sejejo mržnjo do obstoječega socialnega reda med ljudstvo, prosjačijo, ker jih k temu sili borba za goli obstanek, požigajo domove »ošabnih kmetavzov« itd.

V polpreteklem času se je imel naš kmet manjše potrebe, je vsled tega tudi lažje shajal. Semintja je lahko vnovčil svoje prideleke (tu pridejo v poštev osobito vinorodne pokrajine), z izkupičkom je gospodaril kajpa lažje kakor danes; lahko si je najel delavce, »kopače«, ker jih je imel s čim plačati, četudi je drugače živel »iz rok v usta« Danes, ko je gospodarska kriza opazila tudi njega, je pričel obdelovati svojo zemljo sam, mesto prejšnjih plačanih delavcev pa sili k delu svojo nedoroženo družinico in jo s tem kajpa odteguje — šoli. In tako je dandanes že povsem vsakdajen pojav pogosto izostajanje otrok od šolskega pouka. To je problem, ki ga zakon o narodnih šolah ne predvideva. Učitelj ima v tem slučaju tako rekoč zavezane roke. Kam bi? Če bo izvajal konsekvence, pride v hudo zamero pri ljudeh in mu bo poslej še bolj otežkočeno vsako prosvetno prizadevanje med ljudstvom, če jih ne bo izvajal, pride slej ko prej v nemilost pri svojih predstojnikih in v navzkriž z zakonom.

Pri teh neizpolnjevalnih šolskih dolžnostih od strani otrok je kaj hudo prizadeto zlasti učiteljstvo v vinorodnih krajih, kjer se »nujna domača dela« vlečejo od zgodnje pomladi pa do zaključka šolskega leta.

Ali ni ta nedostatek tudi nujen izrodek gospodarske krize in njenih posledic? Kaj naj stori prizadeto učiteljstvo, da bo zavladal spet enotni duh, želja po prosveti, ki dandanes ni več tako lepo zaželen, kakor je bila še pred petimi leti? Od kod naj črpa osvežujočih sokov, s katerimi naj bi prepojilo današnjega malodušnega, »nazaj usmerjenega« kmeta, ki zametuje šolo, vale vsa krivdo civilizacije nanjo? Kaj naj stori, da bo njihovo kulturno območje zopet prednjačilo iluzornim zahtevam in razočaranim željam?

To so vprašanja, pred katerimi obstoje učitelji v takih krajih, kjer so iz omenjenih vzrokov tako rekoč brez moči.

To so vprašanja, preko katerih ne bodo smeli iti s prezirom v oči naši zakonodavci, kadar bodo razpravljali o prepotrebem in tako zelo zaželenem novem učnem načrtu!

Splošne vesti.

POZIV!

V ponedeljek, dne 2. maja t. l. dospe v Ljubljano učiteljski pevski zbor Ivan Filipović iz Zagreba. Naša stanovska zavest nam veleva, da se oddolžimo zagrebškimi tovarišem in jih sprejemamo na kolodvoru v kar najčistnejšem številu. Kdor je pouka prost, naj pohiti k sprejemu na kolodvor ob 10-15. Istočasno vabimo in pozivamo, da se udeležijo vse učiteljstvo iz Ljubljane in bližnje okolice večernega koncerta v veliki dvorani hotela Union. Povabite na koncert tudi svoje znance in prijatelje, ki so nam naklonjeni, da napolnimo dvorano do zadnjega kotička. Vstopnice dobite v predprodaji v knjigarni Glasbene matice.

Jugoslovensko učiteljsko združenje, sekcija Ljubljana.

Predsednik zagrebškega pevskega zbora g. Ljudevit Krajačić.

— Pojasnilo glavne kontrole. Glavna kontrola je na svoji splošni seji z dne 8. aprila 1932. izdala pod št. 27.354 sledeče pojasnilo: Učitelji imajo pravico do brezplačnega stanovanja po § 29. in 173. zakona o narodnih šolah in se z ozirom na § 62 drugi odstavek točke a) finančnega zakona za l. 1932./33. ne morejo pri njih uporabljati določila uredbe o določanju vrednosti stanovanj državnih uslužbencev, ker so pridobili pravico do brezplačnega stanovanja po specialnem zakonu o narodnih šolah.

— Sekcija JUU za Savsko banovino prav dobro napreduje s svojim organizacijskim delom. Število članstva se od dne do dne veča. Sekcija šteje danes že 3502 člana in ima

od vseh banovinskih sekcij največje število članstva. Učiteljstvo je organizirano že v vseh razen v dveh srezih.

I Z J A V A.

Jugoslov. učiteljsko združenje — sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani — je razposlalo z ozirom na Slovenčevoro poročilo o velikonočnem zborovanju Slomškove družbe posebno okrožnico na vsa okrajna učiteljska društva. Iz te okrožnice je razvidno, da smatra sekcija Slovenčevoro poročilo za grobo žalitev učiteljskega stanu, zato izjavlja podpisana:

1. Referat tovariša Winklerja »Razvoj učiteljske duhovne orientacije« ni nikjer označeval sedanje učiteljske stanovske organizacije JUU za hlapčevsko, ampak je povsod branil in utrjeval njeno nestransko in nepolitično orientacijo in ugotavljal potrebo njenega obstoja in pravilnost borbenega držanja proti vsem, ki hočejo današnje slovensko učiteljstvo spet privedi do hlapčevanja.

2. Kakor JUU kot stanovska organizacija, tako tudi »Slomškova družba« kot kulturna organizacija slovenskih katoliških učiteljev, ki so stanovsko včlanjeni pri JUU, smatra za svojo dolžnost, da se vedno bori proti hlapčevanju, naj prihaja njega vsiljevanje od katerekoli strani. Slovenski katoliški učitelj stoji v eni vrsti z ostalimi učiteljskim in se ne smatra za nikako izjemo.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1932.

Za Slomškovo družbo:

Venčeslav Winkler, Ivan Štrukelj, učitelj, predsednik.

— Ustanovitev Učiteljske samopomoči v Zagrebu. Pretekli teden se je vršila v Zagrebu seja predsednikov sreskih učiteljskih društev. Od 58 društev je bilo zastopanih 45. Na seji je bilo sklenjeno ustanoviti posebno ustanovo za Učiteljsko samopomoč v obliki kreditne zadruge. V to svrhu je bilo priporočeno vsem učiteljskim društvom, naj razpravljajo o pravih Hrvatske učiteljske štedne i predujmne zadruge in Hrvatske učiteljske pripomočne zadruge.

— Obvezna naročitev »Prosvetnega glasnika«. Prosvetno ministrstvo je izdalo poseben odlok, na osnovi katerega ne more biti nobena šola oproščena od naročanja »Prosvetnega glasnika«. Za vse šole je naročitev obvezna, ker prinaša glasnik razne odredbe, ki niso drugje objavljene, a so za šolo in učiteljstvo važne.

— Pismeni esperantski tečaj. Vsem udeležencem pismenega esperantskega tečaja sporočam, da ne stanujem več na Jesenicah. Pošiljajte naloge na naslov: Golobič Peter, šol. uprav., Prirskovo, p. Šmartno pri Litiji. Prijav ne sprejemam več, ker nameravam jeseni otvoriti nov tečaj za začetnike.

— Nove šole v Istri. Da bi prodrli fašistična asimilacijska akcija med vse sloje našega naroda in tudi v najmanjše naše kraje in da bi se čim več malih »drugorodcev« naučilo italijansčine, osniva fašistični režim nove šole v Istri. Tako je odredilo ministrstvo za javna dela, da se začno graditi nove šole v Jakovici pri Tinjanu, Boljunu, Stokovcih pri

Svetinčentu, Roveriji in Pičnu. Bodoči proračun tega ministrstva bo predvideval še deset novih šol v Istri. — (iz »Istre«.)

Tovariši!

Udeležite se koncerta zagrebškega učiteljskega pev. zbora 2. maja ob 20. uri v dvorani Uniona.

— Odbor SSM se je iz tehtnih razlogov v en glas odločil, da zviša za l. 1931. članarino od Din 30— na Din 40—. Vodil ga je pri tem samo ozir na veliko, težko in odgovornostno polno delo učitelja in učiteljice v šoli in izven nje. In drugo nič! SSM bi jima pri tem v svojih publikacijah rada dajala ne samo po količini, ampak tudi po kakovosti čim več pobude. A tudi to se danes, žal, ne doseže brez — gmotnih žrtve! (Odločitev ustreza dosedanjim praksi društvenega poslovanja, pa tudi ne nasprotuje društvenim pravilom.)

Odboru je znano, da je naše učiteljstvo tukaj po ogromni večini z njim enih misli. A dobili so se poedinci, ki kdo ve iz kakih razlogov pozivajo učitelje in učiteljice k »ogorčenim« protestom proti povišanju članarine in celo k — izstopu iz SSM.

Odbor si dovoli jih opozoriti na to, da taki čini nikomur nič ne koristijo, ampak da so prej neke vrste — herostratsko početje. Odboru se je namreč, kajpa ne brez truda, posrečilo, da si je zagisural lepo vrsto najpomembnejših, rokopisov s pedagoških poljan kar za več let. A če hočemo, da vse to obilje misli zagleda tudi beli dan ter tako postane dostopno našim učiteljem in učiteljicam: tedaj si nikar ne mečimo krepeljev pod noge, temveč se prav krepko strnimo k enotnemu hotenju istih smotrov! Uvažujmo pa tudi to, da bi zagararske puščice ne nahudile neimara odboru, temveč — **dobri stvari**, ki si jo odbor pošteno prizadeva pospeševati! Lahko je govoriti, tudi glasno govoriti, toda praštara modrost uči, da je pred resno prizadevanje po dovršenjših delih v življenju od bogov bil položen — znoj!

Za odbor:

Prof. dr. K. Ozvald, predsednik.
Dr. St. Gogala, tajnik.

— Botanične ekskurzije. Bivši načelnik prosvete g. dr. Lončar priporoča v svojih referatih o delovni šoli na učiteljskih zborovanih poučne izlete, ki so po šol. zakonu sestavni del učnega programa. Izmed vseh izletov so pa najvažnejši botanični izleti. Učenci morajo spoznati drevesa in grmovje svoje okolice, trave in plevela po travnikih, njivah, gozdovih in seznaniti se z lepimi cvetlicami. Zato naj se učenci navajajo na sistematično opazovanje rastlin v vrto, na polju, v gozdu, na poti v šolo in drugod. Izleti dajejo najlepšo priliko, da vzbudimo v učencih smisel do lepote narave.

Mladina naj vidi in občuduje krasoto spomladanskega in jesenskega gozda, cvetočega sadovnjaka, pisanega travnika itd.; v njej

škodo, marveč v velikansko korist, ker bi dali taki tečajji plamenom učiteljevega idealizma, kateri tolikokrat umirajo v slabem ozračju razmer, kisika novih sil, moči in volje, ki bi oživljali tudi pouk v šoli in med narodom. Osvežitve ne rabi le učenec, da vzdržujemo v njem trajno radost in pozornost v delu, tudi učitelj jo potrebuje — morda še več in danes še bolj nego kdaj prej.

Izredno silno živahno zanimanje ter sodelovanje vseh tečajnikov pri teoretičnem in praktičnem delu predavanj, je dokazalo, da so taki tečajji res prepotrebni in je le škoda, da se niso mogli vršiti že prej in da se ne vrše po vseh srezih. So pa taki kratkoročni gospodarski tečajji tudi važnega vzgojnega pomena za učiteljstvo, ki se v takih kurzijah, ki so nevtralni, tečajji po vsem enako potrebnih skupnih interesih, najde in navezuje tesnejše stike. Gospodarsko delo, sadjarstvo, vrtarstvo i. dr., je edini najmočnejši prijateljski posrednik med razdvajajočimi se silami v naših vrstah. Naše pedagoške revije naj bi posvečale več pažnje tudi gospodarski vzgoji mladine in učiteljev. Vsi vzgojni in metodiški problemi ne bodo našli trdnih tal in ideja nove šole ne bo napredovala, če ne bomo našli stikala, ki veže šolo in dom, ki spušča močne struje medsebojnega razumevanja in to je zaenkrat praktično gospodarsko udejstvovanje učiteljevo med mladino in narodom. O obširnem pomenu, nalogah, organiziranju takih tečajjev, bi bila seveda prepotrebna snov za obravnave v naših strokovnih revijah po učiteljskih strokovnjakih, najboljša reklama pa bo dobra volja in korajžen začetek. Vse drugo, tudi veselje do stvari in poglobljanje, pride potem samo od sebe.

Naj pa bi bil tečaj v pobudo za uvedbo sličnih gospodarskih in gospodinskih sezonskih tečajev (pozimi, predvsem pa spomladi in jeseni) v prvi vrsti s praktičnim sodelovanjem tečajnikov, v vseh okrajih države, kajti skrajni čas je, in treba je, da smo učitelji oboroženi v gospodarskih strokah, da bomo pomagali kot najvažnejša sila med narodom izvojevati zmago nad krizo in da bomo vzgojili zdrav, gospodarsko naobražen, samostojen, svoboden ter močan in zaveden narod. Tečajnik.

LISTEK

† Gabrijela Grom-Hladnikova.

V ljubljanski bolnici je 26. t. m. po operaciji nenadoma preminula tovarišica Gabrijela Grom-Hladnikova, žena šol. upravitelja v Babnem polju tov. Milana Groma. Že drugič je v letošnji pomladi posegla neizprosna smrt v vrste poznane Hladnikove rodbine. Pred mesecem dni je umrl oče Ignac Hladnik. Kdo ga ni poznal, kdo ni bil njegov učenec v teku dolgih let na novomeški gimnaziji? On ni bil učitelj, bil je oče svoji mladini, vesten svetovalec in vzgojitelj še onstran šolskih klopi. Naš odlični pevec Milan Pugelj se mora samo njemu zahvaliti, da ga je z očetovsko skrbjo pripeljal na pot, ki mu je v življenju prisojena. Toda ne samo to — cela vrsta je takih, ki se danes zavedajo, kaj jim je bil Ignac Hladnik. Kakor da ni mogla pogrešati svojega očeta, je pohitela za njim tudi njegova hčerka Gabrijela. Smrt se ni ozirala na njene tri nedorasle otroke in do brega moža — poklicala jo je k očetu! — Tovarišica Gabrijela je imela po svojem očetu velike muzikalne zmožnosti, ki so se pod vestnim vodstvom roditeljev vsestransko izpopolnile. Kot glasbenica, vestna učiteljica, izvrstna mati in žena je posvetila vse sile šoli svoji in zaupani ji mladini. Bila je splošno zelo priljubljena in je z njeno smrtjo nastala velika vrzel v naših vrstah in vrstah kulturnih delavcev.

Gabrijela! Neutolažljiva je bila Tvoja žalost za očetom, danes si pri njem! Veruj, da so Tvoji otroci v rokah moža, prijateljev, sorodnikov in znancev, ki bodo ob Tvojem svetlem spominu z veseljem in vsi skrbjo skušali nadomestiti Tebe. Naj Ti bo lahek počitek v domači grudi poleg svojega očeta! Na Tvoji življenjski poti ni bilo cvetja, z njim bo pokrita vsaj Tvoja prerana gomila. Preostali nam bo tolažilo to, da z njo ni žalujemo tudi mi, ki smo poznali oba ter njiju veliko delo. — Pokojnico prepeljejo v Novo mesto, kjer bo 28. t. m. položena k večnemu počitku. —čo.

Gospodarski tečaj v Kotljah.

Sreski šolski nadzornik g. P. Močnik je priredil za učiteljstvo svojega dravogradskega sreza dne 22. in 23. aprila gospodarski tečaj, na katerem sta predavala tudi tovariša A. Sokol in K. Doberšek. V tečaju, ki je bil prirejen v prvi vrsti za upravitelje šol, pa tudi za učiteljstvo(-ice), ki imajo zanimanje za delo na vrto, so bile zastopane skoro vse šole v okraju. Namen tečaja je bil »usposobiti učitelje vrtarje za pravilno ureditev in obdelovanje šolskega vrta, da se usposobi v gospodarski za delo med narodom in si s tem zboljša svoj slabi gmotni položaj«.

Ker je bil tečaj prvi te vrste, je primerno in potrebno spregovoriti o njem nekoliko več.

Pri otvoritvenem referatu je tov. nadzornik Močnik, ki je kot znan in popularen strokovnjak predaval o vrtarstvu, sadjarstvu in deloma o čebelarstvu, poudarjal:

»Sedanja in bodoča doba ter nova šola zahtevajo brezpogojno gospodarske udejstviti učitelja v šoli in izven nje, ako noče, da stoji kakor zapuščen mejni kamen na širnem polju. Nazaj h grudi, k skromnosti, naravi in značajnosti! Sveži gospodarski duh v šolske prostore in med narod! Le šola, kjer bo učitelj sam vzgojen v kmečkem duhu in bo poznal žitje in bitje kmeta in njegove potrebe, bo vzgojila značajen, strokovno izobražen in resnično naroden in državotvoren kmečki narčič!«

Resnično, gospodarska stiska, ki duši vse stanove, najbolj pa malega in srednjega kmeta, zato ker je najmanj pripravljen nanjo, nujno zahteva hitre, energične in neodložljive gospodarske usmerjenosti šolskega dela, predvsem osnovne šole, meščanskih šol in učiteljskih. Sicer bomo kmalu postali učitelji in naše šole v tej vlogi svetovnega gospodarskega razvoja, ki je najvažnejši pogoj kulturne rasti kakega naroda, pravi ana-hronizem. Naglo, resno poseganje v gospodarsko vzgojo učiteljstva in njegovega narščaja, je dolžnost vseh, ki jim je skrb za naše šolstvo in z njim za bodočnost naše mlade naravno bogate države.

moramo vzbuditi estetska čustva in ljubezen do rastlin, da jih čuvajo. Zato vodimo otroke v naravo, ki naj jo čutijo in poslušajo ter se v njo uživajo. Vse drugo je, če se obravnava travniške cvetlice zunaj v njih življenjski skupini, nego v šoli. Lepote cvetočega travnika se sploh ne more predočiti, kakor če se travnik ogleda in pod vodstvom ugovorov, koliko je cvetlic ene vrste, koliko druge, katere so bolj razvite, katere manj in zakaj; zakaj se nahajajo te kraj travnikov, druge v sredi visoke trave, zakaj imajo nekatere razcvet, a druge po en cvet. Vse življenje koristnih in škodljivih rastlin ter njihov boj za obstanek je tu pod le količkaj spretnim vodstvom najlaže razumljivo.

Kakor na travnik, tako napravimo izlete v gozd, na polje, pašnik, sadovnjak, k vodi in v okolico šole.

Kako se ti izleti prirejajo, je prav lepo napisal tovariš Fakin A. v knjižici »Botaniške ekskurzije«, ki jo je založila Banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani in ki jo je ministrstvo pripravilo z odlokom P. br. No. 8425/1 od 6. VI. 1931 osnovnim, meščanskim in srednjim šolam.

Knjižica, v kateri je obravnavanih okrog 350 rastlin, obsega 63 strani in stane 10 Din; pri skupnih naročilih je 10% popusta. Rastline so urejene krajevno po izletih, katerih je sedem. Pri vsaki rastlini so navedeni v svrhu spoznanja njeni karakteristični znaki in uporaba. Knjižica je življenja polna in se stavlja na intencijah delovne šole ter zelo priročna, zato bi jo morala imeti vsaka učiteljska in šolska knjižnica, vsak učitelj in tudi boljše situiran učence. Knjižico najtopleje priporočamo.

— Slovenskim pritrkovalcem! Na Binkoštni ponedeljek, dne 16. maja t. l. se bo vršila v Ljubljani v okviru I. slovenskega glasbenega festivala tekma slovenskih pritrkovalcev. Tekmovalo se bo na 4 nove zvonove, ki jih ulivajo Strojne tovarne in livarne v Ljubljani za romarsko cerkev na Brezjah na Gorenjskem. Zvonovi so teški nad 5000 kg, njihovo ubranost je določil slovenski skladatelj p. Hugolin Sattner.

Glasbena Matica ljubljanska kot prirediteljica I. slovenskega glasbenega festivala o Binkoštih letošnjega leta vabi slovenske fantere in može, ki so veščji pritrkovanja, k tej tekmi, za katero je razpisanih 5 nagrad: 300, 250, 200, 150 in 100 Din.

Pitrkovanje, glasbo naših cerkvenih zvonov, gojimo Slovenci že stoletja in je to pritrkovanje prav za prav samo pri nas doma. Zato je pritrkovanje ravno tak naš ponos, kakor prelepa naša narodna pesem.

Glasbena Matica vabi pritrkovalce, da se prijavijo v skupinah po 4 za to tekmo. Prijave naj se pošljejo potom župnega urada, pod katerega spadajo pritrkovalci. Pri tej priliki opozarjamo, da je izšla že leta 1926. v založbi Katoliške knjigarne v Gorici knjiga Slovenski pritrkovalci, ki jo je napisal Ivan Merčina. Knjiga se dobi v naših knjigarnah in ima poleg zanimive vsebine okrog 250 različnih ritmičnih melodij za pritrkovanje. Prijave prosimo najkasneje do 30. aprila t. l.

Za Glasbeno Matico v Ljubljani:
Predsednik: Tajnik:
Dr. Vladimir Ravnihar. Prof. Anton Lovše.

TOVARIŠI, TOVARIŠICE!
STANOVSKA IN MORALNA DOLŽNOST NAM VELEVA, DA SE POLNOŠTEVILNO UDELEŽIMO KONCERTA UČITELJSKEGA PEVSKEGA ZBORA „IVAN FILIPOVIČ“ IZ ZAGREBA.

Učiteljski pravnik.
TOVARIŠI PRIPRAVNIKI!

Prošnjam za prevedbo iz pripravniške v uradniško IX. odnosno X. skupino je vselej priključiti v posebni ovojni polji z napisom originalne dokumente, kakor je določilo ministrstvo prosvete in je bilo objavljeno z razpisom kraljevske banske uprave. Kljub točni odredbi prilagajajo nekateri pripravniki svojim prošnjam namesto originalnih dokumentov sodno overovljene prepise. Prošnje s takimi dokumenti vrača ministrstvo in zahteva, da se ravna po odredbi, ki jo je izdalo ministrstvo. — Z ozirom na to, ker se zaradi takih nedostatkov rešitve prošnji zavlečejo in s tem zakasni tudi nakazilo višjih prejemkov, opozarjamo prosilce, naj se točno ravna po izdanih predpisih — v lastno korist. Zaradi varnosti in gotovosti pa si prej prekrbite sodno overovljene prepise vseh dokumentov.

§ Napredovanja. Prošnjam za napredovanja vseh vrst je priključiti prepis ukaznega dekreta ali dekreta ministrstva in ne pre pis obvestila prosvetne oblasti.

§ Vpis očetovega imena je izvršiti v prošnji v obliki svojilnega pridevnika n. pr. Soklič Ivanov Stanislav (§ 31. zakona o imenih Ur. l. 1929. šte. 110/26).

Naša gospodarska organizacija.

—g Razpis mesta upravnika v Učiteljskem domu v Mariboru. Učiteljski dom razpisuje mesto učitelja upravnika v svojem domu, kjer bo z novim šol. letom nastanjen penzionat za učiteljske otroke, ki študirajo v Mariboru. Naloga upravnika bo voditi vse posle uprave ter nadzorovati dijake in uslužbence. Po možnosti bi naj bila njegova žena dobra gospodinja in kuharica, da za

more eventualno voditi gospodinjstvo. Upravnik ima prosto prostorno dvosobno stanovanje. Druge pogoje naj navedejo reflektanti v svoji prošnji. Nastop mesta je s 1. avgustom t. l. Prošnje je poslati Uč. domu v Mariboru tako, da jih prejme najpozneje v četrtek dne 5. maja do 9. ure. Ta dan je namreč šeja uprave in nadzorstva ter se bo mesto upravnika oddalo že na tej seji. Predsednik: Hren.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh dobite položnice za nakazilo 267, smrtnega slučaja (Matija Lavrenčič, Ljubljana) v znesku 6 Din, zakonski pari 11 Din. Za zadnji smrt. slučaj je znašala posmrtnina 12.780 Din. V marcu ni bilo nobenega smrt. slučaja. Uprava vljudno prosi, da poravnate ta nizek prispevek takoj po prejemu položnice. Tudi vsi oni člani, ki so zaostali s plačili, lahko poravnajo v tem mesecu vse zaostanke. — Kdor je dobil tiskovino »pristopnica«, naj jo izpolni in vrne upravi U. S. v Ljubljano. — U. S. ima danes 2560 članov, posmrtnina znaša 12.780 Din. — Prijasite nečlane za sprejem pri upravi U. S. reg. zadruga v Ljubljani, Franciškanska ulica 6.

—g Učiteljska Gospodarska Poslovalnica Maribor in Ljubljana, Franciškanska ulica št. 6/1, vabi ponovno vse krajevne šolske odbore, šolska upraviteljstva, tovariše in tovarišice, da naročajo vse šolske potrebščine potom U. G. P. in tako pospešujejo zgradbo našega Doma. Sedaj, ko se bliža šolsko leto svojemu koncu in bo treba urediti knjižnice, nam pošljite v vezavo knjige na naš naslov. Preskrbimo vam točno in solidno izvršitev.

Tovariši! Vsa naročila potom U. G. P.!

Geslo: Le v gospodarski združitvi je moč nam in zanamcem v pomoč.

—g Odmev nakupa Učiteljskega doma v Mariboru med učiteljsvom. Realizacija Učiteljskega doma v Mariboru je izzvala med učiteljsvom prav prijetno presenečenje. Od vseh koncev in krajev prihajajo vodstvu še vedno čestitke, ki izražajo veselje in ponos, da je desetletna dela in žrtev kronana s takim uspehom. Neki tovariš mi je stisnil v roko 20 Din rekoč: »Nimam več, ker so mi toliko odtrgali. Zato darujem UD sedaj samo to zato, ker imamo svoj dom.« Drugi piše: »Prve dinarčke, ki si jih bom pritrgal od ust, pošljem UD.« Tretji: »Seveda bode treba sedaj še bolj intenzivnega dela, da krijemo naš dolg in smo čimprej na čistem. Da gre malo hitreje, naročam za našo šolo 30 ročnih zemljevidov, 3 slike državnega grba in stensko učno sliko »Bled in okolica«. Takih in podobnih čestitk bi lahko naštel celo vrsto. UD čaka novo delo, novi stroški. Zato je hvaležen za vsak naznačeni dar. Ko bi vsaka šola na njegovem področju naročila in tudi plačala le za 200 Din blaga iz njegove založbe, pa krijemo stroške za opremo, ki mora biti še pred 1. septembrom gotova. Tovariši in tovarišice! Če ne morete posnemati sedaj prvega, posnemajte vsaj tretjega. »Pojd in stori tudi ti tako.«

MIROSLAVA LEITGEB
LJUBLJANA, JURČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablona. Založba DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

Mladinska Matica.

Letošnje redne publikacije bodo zelo zanimive.

Bevkova knjiga »Lukce išče očeta« bo za otroke prava mana, že »Lukce in njegov škorec« je vezal otrokovo zanimanje. A ta je šele uvod za drugo knjigo. To povest bodo požirali otroci kot »indijaneric«. Polna dejanja je in pisana je tako napeto kot malokatera mladinska knjiga pri nas. Povrhu je Bevk še mojster, ki je znal dati delu tudi umetniško obliko. Ob tem delu zaživijo pred nami južnoameriška velemesta, reke, pragozdovi s čudovito floro in favno. Mojestersko opisuje Bevk mogočen požar v pragozdu, indijansko naselbino, Lukcevo srečanje z očetom, njegovo bolezen in ozdravljenje. Nič manjše vloge nima Lukcev škorec, ki skrbi za humor, s katerim je vsa povest bogato preprežena — Naslovno stran je narisal M. Gaspari.

Kot bodo fantje veseli te Bevkove knjige, tako bodo zadovoljna dekleta z »Botro z griča«. To je knjiga o gospodinjstvu, a Kristina Hafnerjeva je znala tako lepo podati poučno snov, da čitaš kot zanimivo povest. »Botro z griča« poživljajo tudi lepe Stiplovškove ilustracije. — Tudi na najmlajše nismo letos pozabili. Njim je namenjena slikanica »Življenje hudobne kavke Katke«. Povest je brez besed, a v osmih poglavjih nam zna Edo Deržaj s samimi slikami tako živahno pripovedovati, da bodo prebili naši najmlajši ob njej marsikatero srečno uro. Slikanica ima 40 ilustracij čez celo stran.

Tudi »Kresnice« bodo letos prav zanimive. Prenovljene bodo zunaj in znotraj. Dvobarvno naslovno stran je preprosto, a okusno izdelal slikar Pirnat. V notranjosti bodo razdeljene v dva dela: v beletristični in poučni del. V prvem delu objavijo po en spomin, iz otroških let naši najboljši pesniki in pisatelji. Do zdaj so objavili in povečini tudi že poslali svoje prispevke naslednji avtorji: Zupancič, Finžgar, Pregelj, Meško, Milčinski, Lovrenčič, Seliškar, Kmetova, Prunkova Ribičič, Gaspari, Klopčič, Magajna, Mrzel, Širok Karel, Klemencič in drugi. Tudi poučni del bo bogat s snovjo in z ilustracijami.

Učit. lisk. pevski zbor JUJ.

— pev. Pevskega tečaja 5. 6. 7. in 8. maja se mora vsakdo brezpogojno udeležiti. Pričetek 5. maja ob 9. uri v Glasbeni Matici. Ne pozabite na koncertne obleke in eventualne note, ki jih imate doma. Priprave za festival so v polnem teku. Pokažimo, da se zavedamo važnosti tega I. slovenskega pevskega festivala, združenega z obletnico velikega dela Glasbene Maticice, brez katere izdatne pomoči ne bi mogel naš pev. zbor uspevati

— pev. Koncert zagrebškega UPZ »Ivan Filipovič«. 2. maja priredi ta pevski zbor velik koncert. Pozivamo pevke in pevce, da posvetijo tej prireditvi vso pozornost. Ne pozabimo, kako lepo so nas oni sprejeli ob prihodu v Zagreb. Odbor.

Ekскурzijski odsek.

—c. Potovanji na Koroško in Plitvička jezera. Na splošno željo, radi resnih časov in pevskega festivala, ki zasluži naše nedeljne pozornosti, odpovedujemo potovanja za Binkošti. Vršila se bodo v začetku velikih počitnic. Prijavljencem ne bomo posebej sporočali V evidenci bomo oddržali vse in jih za počitniška potovanja pravočasno obvestili. — Na neki dopis, radi udeležbe neučiteljev pri zabavnih ekskurzijah, sporočamo, da je vsaka sopotnica ali sopotnik dobrodošel, če je upeljan po učiteljici ali učitelju.

Odbor EO.

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Šolski radio.

—r Program za XXV. teden. V torek 3. maja bo predaval g. Marjan Tratar: Naš mladinski tisk. I.—II. — V petek 6. maja: Nastop I. deklishe meščanske šole v Ljubljani. Slavnostni program za »Materinski dan«. Govor, petje, deklamacije, plošče. I.—III.

Stanovska organizacija JUJ iz društev:

Vabila:

+ UČITELJSKO ZBOROVANJE IZ 4 OKRAJEV. Skupno učiteljsko zborovanje za učiteljsvo iz okrajev Litije, Laškega, Krškega in Brežic se bo vršilo v soboto 7. maja v Litiji ob priliki 4dnevne tujsko-prometne in fotoamaterske razstave od 5. do 8. maja na tamkajšnji šoli.

Dnevni red je med drugim naslednji:
1. Ogled razstave.
2. Predavanje geografa dr. Rusa Jožeta iz Ljubljane: Zasluge v geografskem pogledu.
3. Ravnatelj Lojze Novak iz Ljubljane: Teoretična navodila za izdelovanje učil in samoučil v delovni šoli s posebnim ozirom na domoznanski in zemljepisni pouk. Navodilo, kako sestavim pridvižni zemljevid.

Dopoldanska snov bo končana do 13. (možnost vrnitve udeležencev z vlaki ob 13. proti Ljubljani, ob 14:30 proti Zidanemu mostu).

Za interesente pa bo priredil ravnatelj Novak popoldne praktični tečaj za izdelovanje reliefnega zemljevida. Kdor se bo prijavil v tečaj, prejme podrobno navodilo, kaj bo v tečaju potreboval.

Za one, ki ostanejo popoldne v Litiji, pa ne bodo prisostvovali reliefnemu tečaju, bodo po kosilu (10 Din!) prirejeni na željo skupni izleti po naslednji izbori: v litijsko predilnico, v državno vzgajališče na Počivcih (½ ure) v Šmartno (20 minut), na Bogenšperk v Valvazorjev grad (pičlo uro itd.).

Razstavniki naproša vse zasavsko učiteljsvo, naj mu stavi na razpolago tozadnevni material do 29 t. m. (Zgodovinske zanimivosti iz šolskega področja, stare novice; sploh vse, kar zanima izetnika — turista, ki pride v Zasavje.) Vse tovariše fotoamatere pa vabimo, naj razstavijo predvsem pokrajinske motive iz Zasavja, ki jih naj priključijo že k razstavnemu materialu litijskega Fotokluba. Zaradi ev. podrobnejših informacij se obrnite na klubovega predsednika tov. Jožeta Zupanciča iz Litije.

ZE NAPOVEDANO SKUPNO ZBOROVANJE SRESKEGA DRUŠTVA V ŽUZEMBERKU IN SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA V NOV. MESTU. Se 4. maja 1932 ne more vršiti v Žuzemberku, ker se je v Žuzemberku, na Dvoru in okolici v zadnjem času razširila škrlatinka. — Sresko učiteljsko društvo v Novem mestu bo zborovalo radi tega isti dan (t. j. 4. maja 1932) in z istim dnevnim redom na Čatežu pri Zaplazu. — Tovariško vabimo na to zborovanje JUJ, sresko učiteljsko društvo v Žuzemberku. Odbor.

— JUJ SRESKO DRUŠTVO V RADOVLJICI zboruje v soboto dne 7. maja takoj po prihodu dopoldanskih vlakov v sopslopu osnovne šole na Jesenicah. Med drugimi točkami dnevnega reda je tudi predavanje sr. san. ref. dr. A. Slivnika: Higijena učenca. Naj ne izostane od zborovanja ne ena tovarišica in ne en tovariš! Odbor.

VABILO K ZBOROVANJU SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA JUJ ZA SREZ DOLNJA LENDAVA, ki bo v soboto dne 7. maja v Crensovcih. Referat: tov. A. Kreps, Doneski k zgodovini Prekmurja. Odbor.

— JUJ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LJUTOMER — GORNJERADGONSKI proslavi na praznik Vnebohoda dne 5. maja 1932. v Sokolskem domu v Ljutomeru 60 letnico društvenega obstoja s sledečim sporedom:

1. Ob 6. uri zjutraj maša za pokojne člane.

2. Ob 9. uri slavnostno zborovanje. Popoldne ob 3. uri se vrši jubilejni koncert s prijaznim sodelovanjem priznanega goslača tov. Fr. Serajnika in profesorice Minke Zacherlove iz Maribora.

Pri koncertu se proizvajajo skladbe E. Adamiča, Deva, Dr. Mlinarja, Prelovca, Pertla, Fr. Schneiderja in Vavde. Tovariš Serajnik proizvaja Davidov Sarafan, Dvoržakov Adagio iz a-mol koncerta in Ružič Rosenbergovo Jugoslovansko Serebno.

Vstopnina pri koncertu Din 10, 8, 5 in 2. Vabimo vljudno vsa sosednja društva zlasti bivše člane našega učit. društva.

Radi skupnega obeda prosimo, da se do 4. maja javite tovarišu C. Miklu, šolskemu upravitelju v Ljutomeru.

Poročila:

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU je zborovalo v soboto, dne 20. februarja 1932. v Novem mestu. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo zborovanja 60 članov, t. j. 67%.

Predsednik tov. V. Menard je otvoril zborovanje, pozdravil toplo vse navzoče, zlasti še nove člane ter sres. šol. referenta tov. Zagorca. Uvodoma je očrtal v splošnem program organizacije, poudarjajoč, da je le v pravcu iskrene stanovske zavednosti mogoč podvig. Za tem je podal izčrpno poročilo o seji predsednikov JUJ za Dravsko banovino. Po končanem poročilu se je v lepih besedah spomnil preminulega tovariša pesnika, pisatelja in skladatelja Janka Lešana. Navzoči so nato s kratkim molkom počastili njegov spomin.

Po predsednikovem situacijskem poročilu nas je tov. Šlibar seznanil z novo metodo pouka telovadbe v osnovni šoli. Referat je bil vseskozi mojstrsko zasnovan in tehnično na višku. V debato sta posegla Menard in Tratar. Po končanih izjavanjih je imel tov. Šlibar praktični nastop z učenci III. razr., kateremu so sledili vsi z največjim zanimanjem.

Po nastopu so se pričele in objasnile sekcijske okrožnice. Zborovalci so izvolili kot poročevalce za stanovski tisk tovariše M. Tratarja, V. Pirnata, A. Lilijo ter tovarišico Koželjevo. — V eksekucijski odsek sta bili izvoljeni tov. Urbančičeva in Gregoričeva. — V tečaj za lutkovno gledališče, ki se bo vršil v Brežicah, so se prijavili Gregoričeva, Sušnikova in Pugelj.

Nadalje je učiteljsvo razpravljalo o zbiranju snovi za domoznanski pouk. V tem odseku so tovariši (ice): Marinč, Ogrinčeva, Koželj, Drnovškova, Žukovec, Ivanetič in Pirnat. Prihodnje zborovanje bo v mesecu aprilu. Menard V., predsednik; Ivanetič A., tajnik.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potom U. G. P.

+ JUJ SRESKO DRUŠTVO MARIBOR — LEVI BREG je zborovalo dne 6. februarja 1932. v dečki meščanski šoli v Mariboru. Od 84 članov se je udeležilo zborovanja 66, t. j. 78 odstotkov.

Pred rednim zborovanjem je imel tov. strok. učitelj I. Lavrenčič telovadni nastop z dečki III. r. krčevinske šole. Pokazal nam je iz svoje bogate izkušnje toliko izredno posrečenih prostih in rajalnih vaj ter mičnih telovadnih igric v smislu modernih telovadnih načel za »krepitev duha in telesa, da se je članstvo kar divilo.

Nato je sledilo zborovanje v meščanski šoli. Predsednik je pozdravil g. nadzornika I. Tomažiča, ki vedno rad prihiti na naša zborovanja. Z globoko občutenimi besedami se je tovariš predsednik spomnil pred kratkim umrlega učiteljskega veterana tov. Ant. Porekarja, kateremu je članstvo zaklicalo trikratni »Slava!« in darovalo za Učit. dom 430 dinarjev.

G. tov. nadzornik je bodril k intenzivnemu obdelovanju šol. vrto v nastopajoči pomladi ter podal nekaj praktičnih mišljajev, kako se olupša zunanje lice šole ter pogolbi estetsko vzgojo. — Nato so sledili mnogobrojni dopisi, pojasnila in rešitve na vloge poedinih članov. Ti so izrazili hvaležnost sekciji, ki tako naglo in jasno odgovarja na vprašanja poedincev. Sledilo je poročilo tov. predsednika in tov. Anke Mešičkove o posvetu predsednikov sekcije JUJ v Ljubljani. Tov. blagajnik J. Berce je apeliral na članstvo za redno poravnavo članarine. — Tovariš Sprajc Albin je predlagal, naj se po sekciji JUJ naprosijo prosvetne oblasti, da se poenostavi administrativno delo šol. upr., ki v slednjem času silno narašča, da se lahko z vso intenzivnostjo posvečajo ožjemu poklicnemu delu v razredu ter izvenšolskemu delovanju. — Predlog je bil soglasno sprejet.

Prihodnje zborovanje se vrši v Narodnem domu skupno z vsemi društvi obeh mariborskih srezov. M. Vauda, predsednik; M. Beloglavec, tajnica.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V KAMNIKU je zborovalo v soboto 9. aprila 1932. v Domžalah. O vzgojnih problemih šolske mladine je predaval g. dr. Gogala. Poudarjal je važnost vzgoje zlasti v današnjih časih, ki so potegnili tudi mladino s seboj in lko, pogrešamo onega stadija dobe, ki ji pravimo mladost. Vzgojati pa sme le tisti, ki imajo močnega duha. Glavno je notranja moč vzgojitelja, zato je treba vzgojitelje notranje obogatiti. Tudi družina je potrebna izpremembe, ker je ona v prvi vrsti dolžna vzgojati. Nadalje je razpravljalo o vzgojnih problemih organizacij in poudarjal važnost vzgoje v šoli. Tukaj je pa največja vzgojna sila učiteljeva osebnost. Učitelj bodi žarišče vzgoje!

Predavanje je bilo stvarno, vseskozi zanimivo in poučno in učiteljstvo je nagradilo g. predavatelja z obilnim aplavzom.

Po prečitanih došlih dopisih je učiteljski zbor soglasno sprejel sledeče predloge:

1. Odbor JUU sreskega društva v Kamniku predlaga, da se naprosi banska uprava, da se sreski učiteljski svet za letos ne vrši z ozirom na kritičen finančni položaj, ki po ponovni redukciji plač nima več eksistenčnega minimuma in ne more vrhutega nositi še stroške takega uradnega sestanka.

2. Ker se učiteljstvo ne more in ne sme odtegniti duhovnim dobrinam, ki mu jih nudi revijalni knjižni in dnevni tisk, poziva vsa izdajateljstva, da znižajo spricho splošnega težkega gmotnega položaja naročnikov naročnino svojim izdajam.

3. Učiteljstvo, včlanjeno skoraj v vseh kulturnih, strokovnih, gospodarskih in karitativnih društvih, smatra, da zahteva današnje izjemno gmotno stanje nujno znižanje članarine, da se lahko vzdrži število članstva in s tem organizacijska moč društva, pri katerih nosi glavno delo po večini učiteljstvo. Če je potrebna vsled tega kakršnakoli redukcija, bodisi pri izdajah ali upravi, naj se takoj izvrši.

4. Prireditve, ki so veseličnega značaja, smatra učiteljstvo v današnjih časih za luksus in nesocialen pojav, zato je načeloma proti vsakemu takemu sodelovanju.

Pri slučajnostih je predlagal tov. Primožič, naj se ob priliki vrši sestanek šolskih upraviteljev. Kdaj se bo ta sestanek vršil, bo določil odbor. Čas in kraj prihodnjega učiteljskega zborovanja določi odbor.

Arriquer A., predsednik, Gizela Ušeničnik, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je zborovalo v soboto 9. aprila 1930 na narodni šoli v Gornji Radgoni ob udeležbi 65 tovarišev (-ic).

Tov. Predsednik otvori zborovanje s konstatacijo, da spricho ponovne redukcije plač ni pričakoval tolikšnega obiska. Naglašja se, da ne znašajo odtegljaji le 6 do 11%(!), temveč 25 do 30% čistih prejemkov. V situacijskem poročilu se nato dotakne novega finančnega zakona, po katerega doslednem tolmačenju bi imelo učiteljstvo velike ugodnosti glede stanarine.

Sledi čitanje zapisnika. K njega poročilu v »Učit. Tov.« pripomni tov. nadzornik sledeče: Neprijetno me je zadelo, da se dela razlika med starejšimi in mlajšimi, ker smo

vsi tovariši. Odgovori tov. tajnik France Jandl: Razlika ni bila mišljena stanovsko, temveč idejno.

Glede dopisa »S. K. J. in učiteljstvo« se vzame na znanje izjava tov. Miheca, ki pravi, da se naj vzamejo za izvenšolsko delo tudi drugi uradniki ne-le učitelji in naj se enkrat neha pritisk. Dopisu »Vel. zborovanje Slomškove zveze« pa se stilizira resolucija tov. Lubeja, s katero se odklanja podtikavanje hlapčevanja.

Predavala sta tov. nadzornik Franjo Karbaš iz »Prosvete« in tov. Franjo Kotnik iz »Učitelja«. Predavanji sta bili lepi, jedernati in zanimivi.

Med slučajnostmi se sprejmejo sledeči predlogi: 1) Nadomestilo učiteljem, ki so odšli na Višjo pedagoško šolo. Glede tega se naj nekaj ukrene, ker morajo suprirati slabo plačani učiteljski pripravniki. (770 Din) 2) Uradne učiteljske konference. Spricho težkega gmotnega stanja učiteljstva prisi J. U. U sresko društvo v Ljutomeru, da se za letos usinejo uradne učiteljske konference. 3. Delnice Privilegirane agrarne banke. Naproša se sekcija, da se informira glede delnic, katere so plačali učitelji, pa jih še do danes niso prejeli. V živahnem razpoloženju se zaključijo zborovanje s klicem: Na svidenje na društveni 60letnici 5. maja v Ljutomeru.

R. Mavrič, predsednik, Klemenčič F., nam. tajnika.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAHODNI DEL je zborovalo dne 9. aprila 1932. v Ljubljani. V svojem obširnem poročilu je predsednik društvenim članom priporočal, da bi spore, ki sempatja lahko nastanejo, mirno uredili doma. Zborovanja se je udeležil zastopnik sekcije za Dravsko banovino tov. Josip Kopal, ki je obširno poročal o uspehih in neuspehih sekcije, o borbi za koristi učiteljstva. Nato je bil prečitan referat g. zdravnika dr. Puca o šolski higieni in ureditvi naprav in zavodov, ki skrbje in nadzorujejo zdravje šolarjev in učiteljev. Končno so bili sprejeti tile predlogi tov. predsednika:

I. Sekcija v Ljubljani naj posreduje, da bo imenovan v banski svet tudi zastopnik učiteljstva.

II. Sresko prosvetno upravo prosimo, da olajša uradno poslovanje šol. upraviteljem tako, da malenkostne pogreške v njihovih poročilih popravi sama.

Zdravko Mikuz, predsednik, Lenarčič Ana, tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI, je zborovalo dne 9. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v sokolskem domu. Po običajnem pozdravu g. predsednika so sledile točke dnevnega reda. Prečitano je bilo pismo tovariša Zupančiča, mnogoletnega odbornika in člana našega društva, ki je stopil v pokoj in se je iskreno zahvalil vsem članom za vso naklonjenost ter želi učiteljskemu društvu čim lepše uspehe. Predsednik je poudarjal, kako veliko politično in materialno borbo je izvojevala naša starejša generacija.

Po prečitaniu dopisa o sporih med učiteljstvom in disciplinskih razsodbah se osnuje razsodišče, sestojče iz 3 članov. Naše

društvo se sestane dne 7. maja v Radencih, kjer se priključi zborovanju gornjeradgonskega in sv. lenarskega društva. Mnenju tov. nadzornika, da se naprosi tudi predsednik I. Dimnik, ki bi podal situacijsko poročilo o vseh aktualnih zadevah, se pridružijo vsi ostali. Za potrebna vozila v Radence poskrbi tov. Kramberger. Na prošnjo Učiteljskega pevskega zbora, ki je izdal v propagando in širjenje naše narodne pesmi pesmarico Levstikovih pesmi, prisi g. predsednik tov. upravitelje za poravnavo računov. Mnogo družinskih očetov, ki imajo otroke za srednje šole je še na deželi, a ne morejo priti v mesto. JUU je upoštevalo njih socialne razmere in poslalo tiskovine, ki se naj izpolnijo. Te izpolnjene tiskovine bodo služile JUU za intervencije pri nameščanju. Naše društvo se pridružuje tudi ostalim društvom v zadevi prosv. gospodarske statistike, ker je ne smatra za merilo inveniškole delavnosti.

Ob zaključku zborovanja je sledilo zanimivo predavanje g. prof. Mušiča, ki je pokazal Götthe-ja v pravi luči. Posebno interesantno je bilo predavanje o stiku, ki ga je imel Götthe s srbskimi književniki. Gospodu profesorju se je društvo zahvalilo za njegovo izborno delo. Predsednik Fr. Gabrijelčič. Tajnica Praunseis.

Novosti na knjižnem trgu.

—k— »Tolminske narodne pravljice.« Uredil Ciril Drekonja. Založila književna družina »Luč« v Trstu 1932.

Soška dolina je še polna folklorne. To je spoznal že založnik in izdal v svoji Slovanski knjižnici več zvezkov pripovedk iz soških do-

lin in planin. Ahi medtem ko je Gabršček imel namen opozoriti folkloriste na lepoto slovenske narodne besede, si je naš tovariš nadel nalogo zbrati še neznane variante pripovedk teh krajev in jih rešiti pozabljenja, dokler je še čas. Pomagala sta mu pri tem še nabiratelj Kenda in Savli. Vsebinsko je knjiga zanimiva in bo našla mnogo čitatelej. Uvodno, za zbirko zelo primerno besedo, je napisal urednik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ure, zlatina

so najprimernejša

birmanska darila

katera kupite najceneje pri **FR. P. ZAJEC**, Ljubljana — Stari trg št. 9

GG. UČITELJICAM IN GG. UČITELJEM v času izletov s šolarji v Maribor se priporoča restavracija »Narodni dom«.

UČITELJ V MESTU DRAV. BANOVINE, kjer je popolna gimnazija in tudi dober posstranski zaslužek, želi zamenjati svoje mesto z upraviteljem na tri- ali večrazrednici na deželi, v bližini železnice, na lepem kraju z lepim vrtom in stanovanjem v šoli. Cenjene ponudbe z opisom situacije na upravo »Učiteljskega Tovariša« pod štev. 141.

Pokažite Vaši deci biser Gorenjske, Bled!

Hotel-Pension na starem Blejskem gradu,

Vam nudi oskrbo po sledečih cenah:

- Zajtrk ali južina: Kava, čaj ali mleko z 2 kruhoma Din 3.—
- Kosilo (obed): I. vrste: Juha, pečenka, 2 prilogi, močnata jed 12.—
- II. " " " govedina, 2 " 10.—
- III. " " " in 2 prilogi 6.—
- Večerja I. vrste: Pečenka, 2 prilogi, močnata jed ali desert 10.—
- II. " " " Rižoto s solato ali golaš s krompirjem 7.—
- Okrepčila: malinovec, limonada, (1/4 l kozarec) 2.—
- Prenočišče: Ležišče s perilom za osebo 6.—
- " na žimnicah za osebo 4.—
- Voznja po jezeru 2.—
- Pri udeležbi 30 učeovcev in naročilu obeda ali večerje I. vrste dobita dva učenca gratis!

Zahtevajte prospekte!
Uprava Hotela Grad, Bled

Pelikan
Zaloga barv, tušev in radirk

POVSOD NA ZALOGI
TISKOVINE NA ZAHTEVO

GÜNTHER WAGNER, WIEN X/1.

Ugodnost!

- Damske galoše . . . 70 Din
- Moške galoše . . . 75 Din
- Damski snežni čevlji 100 Din
- Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 — Stritarjeva ulica 3

Velika izbira damskih in otroških

klobukov

po najnižji ceni. — Prenovljenje hitro in po najnovejših vzorcih. Za g. učiteljice 10% popust pri

Mary Smolnik — Celje
v palači „Prve hrvatske štedionice“

Specialna delavnica za popravila in uglaševanje

klavirjev BAJDE JOSIP

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

Za naš „Dinar“ kupite naše domače proizvode!

Adria
prašek za pecivo
vsebuje 20% masla
Za najboljšo kvaliteto se jemati.
Zahtevajte receptur pod imenom
Pekin

Adria
Vanilin-sladkor
operacija vrata
vsebuje 20% masla
vsebuje 20% masla
Vsebuje 20% masla
3-5 dobrih vanilij

Pekin
rumenilo
(boljši nadomestek)
Vsi nadomestilo masla za kulinarijske namene
Vsebuje 20% masla
Vsebuje 20% masla
Vsebuje 20% masla
Vsebuje 20% masla
Vsebuje 20% masla

Poizkusite Adria kolač!
Pikoini narastek. Stepi 3 rumenjake z 18 dkg sladkorja in 1 zavitkom »ADRIA« VANILIN-SLADKORJA; dodaj nekoliko naribane citronine lupine in 1-2 žlici mleka. Vse skupaj mešaj dobre 1/4 ure; nato umešaj narahlo sneg 3. beljakov z 18 dkg moka, pomešane z 1/2 zavitka »ADRIA« praška. Peci v zmerno vroči pečici. Serviraj z vanilijno ali čokoladno kremo.
ZA NAJBOLJŠO KAKOVOST SE JEMAJ!

Avgust Agnola
LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 10.
Telefon 2478.

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal in šip. Kompletno opreme za restavracije, hotele, gostilne, kavarne in bare ter za splošno gospodinjstvo.
Luksuzni predmeti.

LABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. — Velike preproge v plišu in linolej — Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah. — Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste.
Daje tudi na obroke. — Postrežba točna in solidna.

Znižane cene! **Tvrđka A. ŽIBERT** **Znižane cene!**
LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA

naznanja cenj. učiteljstvu, da je došla za pomladansko sezijo velika izbira najlepših modernih čevljev domačega in tujega izdelka za dame in gospode po znatno znižanih cenah. — Prepričajte se, preden kaj kupite!